

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
Dhr. dr. R.H.A. Plasterk
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer (070) 373 8623	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft reactie VNG op advies Commissie Toekomst Beschermd Wonen	ons kenmerk ECSD/U201502098	datum 17 december 2015

Geachte heer Plasterk,

Op 12 november jl. heeft de Commissie Toekomst Beschermd Wonen haar advies aangeboden aan het bestuur van de VNG. Deze commissie, onder voorzitterschap van dhr. E. Dannenberg, heeft zich op verzoek van de VNG gebogen over de manier waarop de Nederlandse gemeenten het beschermde wonen in de toekomst vorm kunnen geven. Daarbij was de Commissie gevraagd haar inhoudelijke visie te geven en aandacht te hebben voor vormen van gemeentelijke samenwerking en de financiële verdeling van de beschikbare middelen.

Het bestuur van de VNG heeft op 12 november het advies van de Commissie Dannenberg inhoudelijk op hoofdlijnen omarmd. Dat betekent dat de VNG instemt met de visie en de grote lijn van het advies. Tegelijkertijd benadrukken we dat zorgvuldigheid en realisme is vereist bij het uitwerken van het advies. Eventueel kan dit op onderdelen leiden tot bijsturing. Het advies zelf is te vinden op <https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/beschermd-wonen/nieuws/cie-dannenberg-beschermd-wonen-kan-vaker-in-thuisituaties>

De ontwikkeling die de Commissie schetst betekent een enorme verandering op dit terrein. Een verandering die ingrijpende gevolgen kan hebben voor cliënten, maar ook voor gemeenten en de manier waarop zij op dit moment werken. Met recht kan gesproken worden van een transformatie die veel beleidsterreinen raakt. Dat is ook de reden dat de Commissie adviseert om ruim de tijd te nemen om deze verandering door te voeren. Verder wijst de Commissie erop dat aan een aantal randvoorwaarden moet worden voldaan om de transformatie te laten slagen. Het gaat daarbij onder andere om de beschikbaarheid van voldoende beschikbare woonruimte. Dit vraagstuk vormt een flinke uitdaging voor gemeenten die – in de regio – en in gezamenlijkheid met woningbouwcorporaties opgepakt moet worden. Maar ook goede afspraken met zorgverzekeraars en andere partijen zijn een voorwaarde voor een goed functionerend stelsel.

Centraal in het advies van de Commissie staat het verleggen van de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen van de 43 centrumgemeenten naar alle gemeenten van Nederland. *Dat betekent niet dat in iedere gemeente alle klassieke vormen van beschermd wonen moeten bestaan of worden gecreëerd.*

Wel betekent dit dat iedere gemeente de verantwoordelijkheid neemt om nieuwe vormen van beschermd of begeleid wonen te ontwikkelen. Dat kan heel goed door regionale samenwerking, waarbij het voor de VNG voorop staat dat die samenwerking van onderaf moet worden

georganiseerd. Alleen dan sluit de samenwerking aan bij de beleidskeuzes die gemeenten maken.

Voor het verleggen van de verantwoordelijkheid naar alle gemeenten zijn ook de financiële stromen bepalend. De Commissie adviseert het beschikbare geld in 15 tranches naar alle gemeenten over te hevelen en daarvoor gebruik te maken van het Wmo verdeelmodel. Alleen op die manier kunnen kleinere gemeenten hun verantwoordelijkheid nemen. Dat model moet dan wel worden herijkt. Om te komen tot een goede verdeling, zullen een aantal zaken verder moeten worden onderzocht. Veel gemeenten wijzen bijvoorbeeld op de samenhang bestaat tussen 'grootstedelijkheid' en het aantal inwoners met psychiatrische problematiek in een regio. De commissie adviseert goed te kijken naar de invloed van de samenstelling van de populatie voor beschermd wonen, specifieke omstandigheden binnen gemeenten die een rol spelen, zoals klinieken en specialistische vormen van zorg. Ook het regelen van de financiële medeverantwoordelijkheid tussen gemeenten verdient aandacht, aldus de Commissie. De VNG deelt de analyse van de commissie dat deze zaken zullen moeten worden onderzocht om te komen tot een evenwichtige nieuwe verdeling over alle gemeenten. Op basis daarvan kan worden bezien of het voorgestelde tijdspad haalbaar is.

Belangrijk punt van discussie met onze leden betrof het advies van de Commissie om al met ingang van 2017 met de herverdeling te beginnen. Pas onlangs is er duidelijkheid gekomen over het historische budget dat gemeenten in 2016 ontvangen. Al voor de zomer moeten gemeenten goed op weg zijn met de inkoop van beschermd wonen voor 2017. Dit is de reden waarom veel gemeenten twijfels hebben over de haalbaarheid van 1 januari 2017 als ingangsdatum. Daar komt bij dat de wijziging in de Wet langdurige zorg, die ook gevolgen zal hebben voor taken op het gebied van beschermd wonen, naar onze inschatting pas per 2018 kan ingaan. Al met al is dit aanleiding voor de VNG om met het Rijk in overleg te gaan om te bezien of een latere ingangsdatum te verkiezen is. Een mogelijkheid is om de overgang naar een nieuwe verdeling voor beschermd wonen te koppelen aan de keuzes, die gemaakt zullen worden over een eventuele overgang van de integratie uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering in het Gemeentefonds.

Behalve over de ingangsdatum willen we met het Rijk ook spreken over de bovengenoemde noodzakelijke randvoorwaarden en hoe we die kunnen invullen. Verder is het noodzakelijk goede afspraken te maken over het proces om te komen tot een nieuwe verdeling van middelen die bij de gemeentelijke verantwoordelijkheden horen. Wij vragen de minister van BZK het initiatief te nemen om de mogelijkheden voor die nieuwe verdeling te onderzoeken. Daarbij is het van belang om alle gemeenten goed in het proces mee te nemen.

Vanwege de nauwe betrokkenheid van het ministerie van VWS sturen wij deze brief in afschrift aan staatssecretaris Van Rijn

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad